

SOKSZOROSÍTÓ IPAR

A BUDAPESTI SOKSZOROSÍTÓK IPARTESTÜLETE HIVATALOS LAPJA

MEGJELENIK MINDEN 10-ÉN ÉS 25-ÉN
BUDAPEST, 1944. AUGUSZTUS 10-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 16.
ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 7 P. TAGOK A LAPOT INGYEN KAPJÁK

Leleményességből fakad a megoldás

Legutóbbi számunkban foglalkoztunk a leleményesség kérdésével és megemlítettük, hogy a mai idők valósággal rákényszerítik könyvnyomtatómestereinket, hogy üzemvitelük zökkenőmentes továbbvitele érdekében leleményességükhöz folyamodjanak. Rámutattunk arra, hogy a nyomdák anyagellátása a háború következtében napról-napra nehezebbé válik és a benzin- és petróleumhiány pótlása komoly gondokat okoz minden nyomdavezetőnek.

A testületbe érkező számtalan sürgető érdeklődés és reklamáció legelső sorban bennünk ébresztette fel a leleményesség érzetét és megpróbáltunk a be nem váltható benzin-utalvány helyett olyan műanyagot juttatni kartársainknak, amely ezt a nélkülözhetetlen és fontos cikket bizonyos mértékig pótolja.

Mint hogy a benzinhiány elsősorban a szedőgépek matricatisztítása tekintetében okozott zavarokat, ezért olyan pótanyag előteremtésére törekedtünk, amely ebben a súlyos kérdésben némi megnyugtatót jelent.

A kísérletezések eredménnyel jártak, és pontosan 14 nyomdacégnek próbamintát küldöttünk, arra kérve, hogy a pótanyag használhatóságáról véleményüket velünk közölni sziveskedjék. Néhány nap után befutottak a különböző nyomdák válaszai, amelyek között nemcsak a nagynyomdák szerepelnek, hanem közép- és kisüzemek is. Ezek a válaszok igazolták a pótanyag kitűnő használhatóságát, aránylagos olcsóságát és legfőképpen azt, hogy nem támadja meg a matrica legkényesebb részét: a belesajtott betűképet és használatával az oxidáció veszélye sem forog fenn.

Tehát a leleményesség felhívásának testületünk egyik újdonsült tisztviselője máris eléget tett, aki „Ragyogó” név alatt a közeli napokban olyan matricatisztítószert hoz forgalomba, amelyet bármelyik szedőgépes nyomdaüzemnek nyugodtan ajánlhatunk. Hisszük, hogy ennek a próbálkozásnak sikere impulzust ad további olyan pótanyagok előállítására és forgalombahozatalára, amelyeket a nyomdaipar jelenleg nélkülözni kénytelen.

Amire ügyelni kell

A zsidó nyomdavállalatok bezárásával érdekes szakmai problémák vetődtek fel. Így többek között hangok hallatszottak a lezárt nyomdaberendezések központosításáról, mint a nyomdák továbbvitelének célszerű megoldásáról. Bár ez a kérdés minden időszerűsége mellett is kezdi értékét veszíteni, mert hiszen mind Németországban, mind hazánkban is az iparügyi minisztériumban éppen mostanában jelentették ki, hogy a decentralizálás végrehajtása sokkal jobban megfelel a háborús termelés követelményeinek. A kiméretlen légitámadások sokkal kevésbé sújtják a szétszórtaan elhelyezkedő kisebb ipari üzemeket, mint a központosított nagyüzemeket, amelyeknél egy nagyobbarányú rombolás talán a háború végéig helyrehozhatatlan károkat okozna.

Nem ismerjük ebben a kérdésben a végleges álláspontot, így tehát azt sem tudhatjuk, milyen megoldások jöhetnek szóba. Mint hogy azonban mostanában a többi iparágaktól eltérően csupán a sokszorosító iparban merült fel a központosítás gondolata, talán nem lesz érdektelen, ha ezzel kapcsolatban szakmai szempontból világítjuk meg ezt a kérdést.

A központosítás egyik alapvető feltétele: az egyenlő betűmagasság. Ha megvizsgáljuk fővárosunk négyszázon felüli nyomdaüzemének betűkészletét, azt látjuk, hogy azokban a legkülönbözőbb betűmagasságok szerepelnek. Közel fele részük normál betűmagassággal dolgozik, de ugyanakkor vannak olyan nyomdaüzemek is, melyeknek betűkészlete ennél jóval alacsonyabb. Ebben a tekintetben aránylag elég nagy eltérésekkel találkozunk. Így például azt tapasztalhatjuk, hogy a Légrády-nyomda betűanyaga a legmagasabb valamennyi között, pontosan 24.5 m/m. Ezzel szemben a Kanitz C. és Fia-nyomda betűmagassága csupán 23.2 m/m, ami tipometriai szempontból majdnem legalacsonyabb a fővárosban.

A központosítás megvalósításának ezen kívül még több akadálya van, mégpedig a gépek. Köztudomású ugyanis, hogy ha egyszer a gépet helyéből elmozdítjuk, az többé sehogysem működik, hacsak egy alapos generaljavításnak alá nem vetjük azt.

Körülményessé teszik a gépek áthelyezését a különféle motorok alkalmazása is, illetve azok többfélesége. Használatban vannak egyenáramú motorok, amelyeknek sebessége szabályozható, viszont a váltóáramú motorok alkalmazásánál közlőmű közbeiktatása szükséges. Ezek a körülmények mind befolyással bírnak a gépek újabb helyen való felállításánál, illetve működésénél.

Szak szempontból, de nemzetgazdasági szempontból még inkább úgy oldható meg helyesebben a kérdés, ha az arra (fennmaradásra) alkalmas nyomdai berendezések a helyükön maradnak. Lehetővé válik ezzel az is, hogy a velük kapcsolatos munka-stokkok legnagyobb részét megmaradnak az ily kapcsolt üzemek birtokában, biztosítva ezzel egyúttal a felszaporodott rezsi-kiadások fedezetét.

A kis üzemek részben való fenntartása mellett szólnak az ipartörvény által meghonosított mesetervizsgálóztottak érdekei is, de meg az általános ipargazdasági érdekek is. A sokszorosító-iparban sok apró munka adódik, erre pedig szinte hivatottak az egészséges megalapozottságú kis üzemek.

Hollósy János.

Zsidó személyek részére kiállítandó új személyazonossági igazolványok

A Budapesten lakó zsidó személyek részére 1944. év március hó 20-ika után bármely hatóság vagy parancsnokság által kiállított személyazonossági igazolványok — kivéve az értelmiségi munkanélküliség kormánybiztosa által kiállított körülbelül 800 darab igazolványt — 1944. évi augusztus hó 1-én hatályukat veszítik. Ha a termelés vagy a munka folyamatosságának biztosítása ezt feltétlenül megkívánja, zsidó személy részére az általános korlátozásokon túlmenően szabad mozgást biztosító igazolványt kizárólag a m. kir. rendőrség budapesti főkapitánya állíthat ki a belügyminiszter felhatalmazása alapján.

Ez igazolványok lényege abban nyilvánul, hogy ha a zsidó személy szellemi vagy fizikai munkája közérdekűnek minősítették, akkor ez annak gyakorlása közben szabad mozgásában ne akadályoztassék.

Ez igazolványok azonban semmiesetre sem mentesítik annak tulajdonosát a megkülönböztető jelzés viselése alól. Ennek áthágása esetén a kihágási eljárás és ennek befejezése után az internálás tétetik folyamatba.

Az igazolványokat kérő hatóság vagy parancsnokság, vagy bármely más szerv igényléseit a belügyminisztérium illetékes osztályán kell benyújtani két példányban kiállított kimutatásban. A kimutatásnak tartalmaznia kell a zsidó személy nevét, akinek részére szükséges az igazolvány, születési adatait, apja, anyja nevét, pontos lakcímét, valamint azt az indokolást, hogy az általános mozgási korlátozáson túlmenően miért szükséges az illetőnek nagyobb mozgási szabadság. A kimutatáshoz csatolni kell egy darab ötször öt centiméteres fényképet, melynek hátlapján a lakhely szerint illetékes örszoba igazolja, a személyazonosságát. Ezeket a kérelmeket a belügyminiszter naponta leadja a budapesti főkapitányságnak, ahol az igénylők azokat átvehetik.

A kérvényhez csatolandó igazolást az ipartestület adja ki, olyan bizonyítékok alapján, amelyből kitűnik, hogy az illető nyomdavállalat:

1. honvédség részére végez munkát;
2. hadiüzemek részére végez munkát;
3. közintézetek, közintézmények, köztestületek és közhivatalok részére végez munkát;
4. a polgári szükséglet részére végez munkát.

Milyen javadalmazás jár az alkalmazottnak a riasztás alatt az óvóhelyen eltöltött időre

Többoldali érdeklődésre közöljük, hogy a munkavállalók javadalma tekintetében a 29.247/1943. II. iparügyi miniszteri rendelet következő intézkedései mértékadóak:

A m. kir. minisztérium kívánatosnak tartja, hogy az ipari munkaadók az alkalmazásukban álló munkavállalók javadalmazásának és légvédelmi riasztás idejére való fizetése tekintetében az alábbiak szerint járjanak el:

„Ha a munkavállaló a légítámadás következtében elrendelt riasztás miatt a rendes munkáját nem végezheti, a munkaadó a riasztás következtében elmulasztott munkaidőt a lehetőséghez képest úgy pótolta, hogy a riasztás miatt a munkavállaló a javadalmazásban ne rövidüljön meg.

Ne kívánja a munkaadó az elmulasztott munkaidő ama részének pótlását, amely a napi nyolcórás műszakon belül a félórát, nyolcóránál hosszabb műszakon belül pedig az egy órát nem haladja meg. Az erre az időre eső teljes javadalmazást azonban — beleértve ebbe a jogszabály alapján járó bérpótlékot is — fizesse meg.

A munkaadó az elmulasztott munkaidőnek az előbb említett időtartamot meghaladó része pótlását csak annak a hétnek, vagy az azt követő két hétnek egy vagy több köznapiján kívánhatja, amelyen a munkavállaló a riasztás következtében a munkaidejéből mulasztott. Ezen az időtartamon belül is az elmulasztott munkaidő pótlását csak a fennálló jogszabályok (így különösen az üzlet, üzem vagy vállalat zárvatartásának ideje alatt való foglalkoztatás tilalmára vonatkozó, úgyszintén a gyermekek és a fiatakorúak éjjeli foglalkozását tiltó jogszabályok) korlátai között lehet az elmulasztott munkaidőt pótolni nem lehet, ha a munkavállaló egyébként csak nappali munkát végez.

Ha a munkaadó az elmulasztott munkaidőt olyan keretek között pótolhatja, hogy a hatályban lévő jogszabályok értelmében túlmunkának minősül, az ilyen munkát a túlmunkára vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően kell díjazni.

Amennyiben a munkaadó — akár az egyébként fennálló jogszabályok korlátaira tekintettel, akár más okból — a riasztás következtében elmulasztott munkaidőnek a második bekezdésben említett időtartamra eső teljes javadalmazás nyolcvan százalékát fizesse meg. Önként értendő, hogy ha jogszabály, szerződés vagy a munkaadó vállalatában (üzemében, üzletében) kialakult gyakorlat (szokás) értelmében a munkavállalót az önhibáján kívül eső okból elmulasztott munkaidőre a teljes javadalmazás megilleti, a munkaadó a riasztás tartamára a teljes javadalmazást köteles megfizetni.

Ha a munkavállaló a rendes munkáját a légítámadás által veszélyeztetett munkahelyen a riasztás tartama alatt is továbbfolytatni köteles (az I. légoltalmi csoportba sorozott ipartelepek tekintetében: „üzemi helyén maradó személy”), a munkaadó a munkavállalónak a riasztás tartama alatt végzett munkáját az erre az időre egyébként járó teljes javadalmazásnál harminc százalékkal magasabban tartozik megfizetni.”

Egy mintafüzet margójára

Háborús életünk szürke egyformaságában, ezerfelé ágazó gondjaiban szinte meglepetést jelentett az a nyomtatványmintafüzet, amelyet Radics Vilmos könyvnyomató műhelye küldött meg nekünk. Nyomdaiarunk továbbvitele a mai anyagbeszerzési nehézségek mellett igen megnehezült és örülni kell, ha a felmerült igényeket, úgy, amennyire, ki lehet elégíteni. Könyvnyomatómestereinknek nemcsak a beszerzés nehézségeivel kell megküzdeniök, hanem a felhasználandó anyag minőségbeli hátrányaival, ami pedig — jól tudjuk — károsan befolyásolja a nyomtatvány kiállítását. A háborús termelés mindjobbán rányomja a maga jellegzetes bélyegét még azokra a nyomtatványokra is, amelyek az üzleti életben való jelentőségüknek fogva hivatva volnának a közizlést is szolgálni. Hovatovább odajutunk, hogy az izléses, szép nyomtatvány olyan ritka lesz, mint a fehér holló.

Ebben a sivár világban, amikor úgy elszoktunk a szép nyomtatványoktól, mint a békeidők fehér kenyerétől, valósággal lelki felüdülést jelentett ez a pompás kivitelű sárga spirálrúgós mintafüzet. Az a gondosság, az a csiszolt izlés, amely a füzet egyes lapjaiból felénk árad, meggyőzően bizonyítja, mire képes a szakmaszeret, ha az szaktudással és áldozatkészséggel párosul. De a füzet azt is hirdeti, hogy a felsorakoztatott szép nyomtatványok lelke a betű: a finomvágású, nemes metszésű betűsorozat, amely nélkül a legpompásabb szedéstervez sem tud érvényre jutni. Külön életet élnek a kultúra hirdetőinek ezek a remekbeszabott kis ólomkatonái, amelyeknek érvényesülését hathatósan előmozdítja a jó papír, a mesteri nyomás. A felsorakoztatott szedéspéldák az egyszerűsége törekvő modern tipográfiai megoldás jegyében születtek és külön-külön hirdetik az előállító nyomda betűfelszerelésének szakszerűségét, gazdagságát.

Beszélnünk kell még néhány szóval a nyomás lehelletfinom tisztaságáról, a három- és négy színnyomatok kiváló nyomási teljesítményéről és a kifogástalan dombornyomatokról, mint a gépmesteri szakmunka értékes tényezőjéről. Bár a mintafüzet minden egyes melléklete a jöminőségű famentes papírok és vászonpapírok valóságos kollektívája, mégis sok esetben komoly próbára tette a gépmester szakmai felkészültségét, nyomtatástechnikai tudását.

A remek kis mintafüzet külön értéke, hogy okos propagandával a laikus rendező figyelmét rátereli a minőségnyomtatvány előnyére, amikor azt mondja: „... Ön pedig eddig talán azt hitte: kétféle nyomtatvány van, olcsó és drága. Ez tévedés. Csak jó és rossz nyomtatvány létezik. A rossz nyomtatvány pedig éppen a legdrágább, nemcsak azért, mert nem felel meg a kitűzött célnak, hanem mert kelemetlen következtetésre adhat alkalmat Önre vagy cégére nézve...” Ezzel a füzet kiadója igazi békebeli kíváncsnak igyekszik hangot adni, amikor a szép és izléses nyomtatvány propagandarejére hívja fel a figyelmet. Ez pedig dicséretes igyekezet különösen a mai időkben.

Szeretnők remélni, hogy a szép nyomtatványok iránti nemes verseny másokban is felébreszti az önzetlen szakmaszeretet érzetét és másokat is majd hasonló próbálkozásokra ösztökél.

Radics Vilmos pompás mintafüzetéhez pedig melegen gratulálunk.

Törtszám-szekrénykéink célszerűbb beosztásáról

Törtszámokat tartalmazó szekrénykéink, helyesebben fiókjaink beosztása rendszeren 22 vagy 24 rekeszre (11 vagy 12 rekeszpárra) úgy van elosztva, hogy az első rekeszpárban kezdődik az alsó és felső 1-es szám, tovább felfelé pedig a 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0, ugyancsak alsó és felső számok egymás melletti rekeszekben. A 11. és 12. rekeszpárban pedig a törtvonás, az egybeöntött $\frac{0}{1}$, $\frac{1}{2}$, esetleg $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{3}$ négyzetnagyságú jelek. Ugyanis általános jelenség, hogy úgy a számok, mint a törtvonás harmadnégyzetre vannak öntve, illetve három jel együtt mindig négyzet vastagságú.

Szedésben a törtszámok majdnem mindig szétszórtan fordulnak elő. Törtszámokat tartalmazó fiók, még nagyobb üzemekben is, csak betűfokként és betűfajonként egy-egy szokott lenni, amely a rendes helyén, valamely meghatározott szedőállványban van dugva. Esetről-esetre innen szedi le a szedő a neki éppen szükségeset. Nagyon ritka eset, hogy a törtszámfiókot valahol fel kellene külön állítani, mert ezt oly gyakran használják. Ebből kifolyólag majdnem mindig csak a kihúzott fiókból szedünk le megfelelő számot, amely túlnyomólag $\frac{0}{1}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, vagy $\frac{3}{4}$ alakból áll.

Ha a közönségesen használt beosztású fiókból kell e képleteket leszednünk, a fiókot teljesen ki kell húzni s bizony nem ritka eset, hogy kissé jobban kihúzza, a fiók elveszti egyensúlyát, tartását, kicsúszik. Pedig ez nagy kár. De ha nem csúszik is ki, a fiók belső vége a megerősítéstől megsérül, idővel hasad, vagy letörik, mert a fiók teljes súlya igen sokszor annak egytizedére, vagy még kisebb részére esik. Ugyanis a szedési esetek túlnyomó részében törtszámvonás, 0-ás, 1-es, 2-es, 3-as vagy 4-es számok kellenek, amelyekből a 0-ás szám és a törtvonás a fiók legbelső rekeszeiben vannak.

Anélkül, hogy rendszert bontanánk, egész egyszerűen megkönnyíthetjük munkánkat és elkerülhetjük a fiókok gyakori rongálását azáltal, ha a gyakrabban használt betűket, illetve számokat kézhez közelebb, azaz előre helyezük el.

Semmi akadály, hogy az eddig nehézkes kezelésre elhelyezett, illetve beosztott törtszám-fiókot egyetlen órai munkával kiszedjük (kiráfoljuk) és a könnyebben, biztosabban kezelhető beosztásban helyezük el. Ezáltal sok kellemetlen bosszúságot kerülhetünk el, pedig nem kerül egyébbe, mint egy olyan felrámoló órába, amelyet ki kell és ki lehet

Néhány szó a tanoncotthonról

Háborúban is a békét kell szolgálni — szokták mondani az előrelátók, — mert vannak dolgok, amelyek megérdemlik, hogy a legnagyobb világégés közepén is beszéljünk róluk, foglalkozzunk velük. Ilyen az ipari utánpótlás egyre sürgetőbbé váló kérdése: a tanoncotthon.

A háborút megelőző esztendőben a nyomdaipari pályán való elhelyezkedés, jól tudjuk, nem tartozott a könnyen megoldható kérdések közé. Sokszor hosszú hónapokig, sőt esztendőig kellett várakozni az ifjaknak, akik itt a fővárosban szüleiknél, rokonaiknál, vagy ismerőseiknél találtak otthonra. Még így is nagy utánjárás, összeköttetés és nem ritkán előkelő protekció volt szükséges ahhoz, hogy valaki szedőköpenyt ölthessen magára és noviciusa lehessen annak a tiszteletreméltó rendnek, amely Gutenberg szentélyeiben szolgálta az ólombetű magasabbrendű hivatását. Mennyivel inkább kerültek súlyos helyzetbe ebben a tekintetben azok az ifjak, akik vidéken, távol a fővárostól vagy távol valamelyik vidéki nyomdászvárostól laktak. Hiszen ennek a fiatal generációnak elhelyezkedési lehetősége megtorpant a második nagy akadály: a szállás és élelem előteremtésének fontos kérdésén. Ha már végre-valahára sikerült is helyet találni, le kellett arról mondania a lakás és ellátás megoldhatatlannak látszó kérdése miatt. Pedig ha jól széjjel nézünk a nyomdászberkekben, úgy tapasztalhatjuk, hogy a vidék bizony sok kitűnő szakemberrel gazdagította már eddig is a könyvnyomtatómesterek tisztas társadalmát és a falusi gyermek régidőktől fogva nagyszerű tanoncyanaga volt a nyomdaiparnak.

De ezenkívül a vidék ma is rendelkezik olyan iskolázottabb fiatalsággal, amelyet vonzana a nyomdászpálya és amelynek elmaradása éppen az előbb említett áthidalhatatlan akadályok miatt áll fenn, pótolhatatlan veszteséget okozva fejlődő szakmánknak.

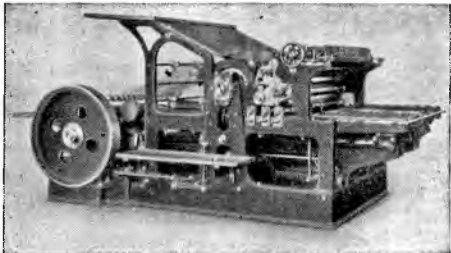
Háború után újabb problémát jelenthet majd a kibombázott családok tanoncotkora kerülő gyermekeinek elhelyezkedése. Tudvalevően a minden vagyonukat elvesztett és tönkrement családok éppen pénztelenségük miatt nehezebben tudnak majd visszakérülni abba a városba, amelyből a sorozatos légitámadások következtében vidékre kényszerültek. Ennek folytán a tanoncotthonba lévő ifjak közül az a réteg, amely értelmességénél fogva igényt tarthatnak a nyomdászpályán való elhelyezkedésre, lemarad és arra kényszerül, hogy vagy a mezőgazdasági pályán, vagy legjobb esetben valamelyik vidéki kisipari pályán helyezkedjen el. Mindezekre a bajokra komoly segítséget jelentene egy méreteiben, felszerelésében és berendezésében megfelelő tanoncotthon létesítése. Az ilyen intézmény nemcsak gyökeresen javítaná meg a súlyos helyzetet, de bizonyos kapcsolatot is létesítene könyvnyomtatómester és szülő között, mert hiszen kétségtelen, hogy a tanonc nem szakadna el messzire családjától. Nem beszélve arról, hogy vannak olyan szülők is — a statisztikai adatok elég szomorúan bizonyítják, — akik nem tudnak dolgozni, vagy csak olyan keveset, hogy fejlődő korban lévő gyermeküket nem tudják kielégítő módon ellátni. Csak arra kell gondolni, hogy a budapesti tanoncok alig kétharmada lakott szüleiknél, a másik egyharmadrésze a legkülönbözőbb helyeken hánykolódik: alberletben, ágyrajáróként, stb. Ezek számára a tanoncotthon valóban mentőszó, úgyszólván családvédelmi feladat teljesítését jelentené.

De legfőbb értéke ennek az intézménynek azonban abban rejlene, hogy fokozottabb gondot lehetne fordítani a nyomdászifjúság szakmai kiképzésére. Mert azáltal, hogy az otthontalan ifjak életét nyugodtá, gondtalanná tettük, egyúttal lehetővé tesszük, hogy teljes odaadással, szívvel-lélekkel és őszinte szeretettel szerezzék meg azt az elméleti és gyakorlati tudást, amelyre nemcsak nagy szüksége van, de amelyet kizárólag a tanoncotthon megteremtésének köszönhet. Ez a felbecsülhetetlen érték csak tiszteletet és hálát ébreszthet minden odakerült

**GÉPET
BETŰT
FESTÉKET**

Hohlbaum Ferencről
BUDAPEST
VI., Dessewffy-utca 37.
Telefon: 120-961.

VELOX GYORSSAJTÓK
AUTOLANG AUTOMATIKUS GYORSSAJTÓK

„VELOX” GYORSSAJTÓ

LÁNG L. GÉPGYÁR RT. BUDAPEST
Vezérképvisező: LÁNCZI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
BUDAPEST, V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 60. TELEFON: 122—367.

ifjában és egyúttal egyetlen lehetőséget a szakmai munka értékelésének: a derék, öntudatos, munkaszerető nyomdásztipus kialakulásának.

Az eljövendő szebb, a boldogabb békebe vetett erős hitünk szinte parancsolólag megköveteli az ipari szakmák legelőkelőbbjétől, hogy a tanoncoképzés, a tanoncnevelés nemzetgazdasági jelentőségű kérdését kezébe vegye. A magyar könyvnyomtatómestereknek kellene az első kezdeményező lépést megtenni, hogy az ország legelhanyagoltabb ügye: a tanoncnevelés kérdése megnyugtatóan és mintaszerűen megoldódjék.

Végre meg kellene egyszer mutatni, mire képes a teremteniakarás akkor, amikor szakmánk jövő generációjának korszerű képzéséről van szó. Megmutatni, hogy erős kézzel, fegyelemmel és nagy-nagy szeretettel az utca rakoncátlan, füttyös gyereket miként lehet ránevelni a törekvő és alkotó ember munkás életére. A kollektív nevelés megcáfolná azt a téves felfogást, amely azt vallja, hogy fiatalabb korban nehezen lehet a tanoncot engedelmségre szoktatni, hogy a pubertás korában, „a lélek ébredésekor” hiányzik az önállóságra való törekvés, és a felettesek iránti tisztelet és inkább a meg nem értettség, a közömbösség válik rajtuk úrrá. Tanoncotthonban való neveléssel könnyebben lehetne leküzdeni a serdülő gyermekléleknek azt az aggodalmát, hogy számukra nincs megértés, róluk csak ítéletet mondanak, de elismerést soha.

Sok hibát és hiányt lehetne a tanoncotthon felállításával pótolni és kényszereszközök alkalmazása nélkül lehetne a tanulni vágyó nyomdászifjúságot a szakmai tudományok megkedvelésén kívül a magasabbrendű élvezetek, mint a jó könyv, jó film, komoly zene, értékes színdarab híveivé megnyerni. Minden tanonc lelke mélyén szunnyadó tanulni vágyást nagyszerűen értékesíteni lehetne, hogy egészségesebb, szakmailag képzetesebb és igényesebb nyomdászgeneráció kerüljön ki abból az intézményből, amely új alapokon, a modern idők és a haladó kor szavát megértve létesül.

Jól tudom, hogy a háború kellős közepén nem egészen időszerű erről a kérdésről beszélni, mégis úgy érzem, hogy amikor a jövőről beszélünk, a nagy országépítés programjából nem szabad kihagyni a kis inast, a jövő letéteményesét. Már most jól előre kell gondoskodni az új generáció nevelésének és tanulási lehetőségének helyesebb, jobb és célravezetőbb formájáról, mert a régi utak már nem megfelelőek, nem mindenben felelnek meg a mai követelményeknek.

Áldozattal járó kötelezettséget ró mindenkire az ipari utánpótlás nagy kérdésének rendezése, — ezt jól tudjuk. De hisszük, hogy a nyomtatómesterek közmondásos bőkezűsége, megértése és szolidaritása akkor is meg fog nyilatkozni, amikor ez a kérdés az elméleti síkról majd átkerül a gyakorlati megoldás terére.

Mert a nyomdai tanoncotthon gondolatának valóráváltásával új korszak kezdődik a magyar nyomdászat történetében és hisszük, hogy ebben az úttörő vállalkozásban a könyvnyomtatómesterek ismét az élen fognak haladni.

Z. Gy.

szorítani a jobb rend és könnyebb munka kedvéért.

A kétféle beosztású szekrény vázlatait itt közlöm:

%	1/2	9	9
/	/	8	8
0	0	7	7
9	9	6	6
8	8	5	5
7	7	4	4
6	6	3	3
5	5	2	2
4	4	1	1
3	3	0	0
2	2	+	/
1	1	%	1/2

Kifogásolt beosztás.

Javitott beosztás

Schopp János.

Hírek

Freund Zsigmond kartársunk a Freund J. utóda cég tulajdonosa, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult kartársunk 55 éven át működött szakmánkban. Több ízben mint elöljáróságunk tagja értékes tevékenységet fejtett ki. Számtalan szakcikkeivel és külföldön szerzett tapasztalatainak átadásával áldásosan szolgálta iparunkat.

A sajtóügyek m. kir. kormánybiztosa a Budapesti Közlöny július 22-től aug. 10-ig a következő vállalatok részére adott működési engedélyt.

Herbst Samu Első Magyar Vegyileg Marrott Fémcímkek és Rekláncikkék Gyára nyomdavállalatnak (vállalati vezető: Kamarás Pál) szeptember 15-ig, Váradi Béla „Forum” nyomdavállalatnak (vállalati vezető: Németh Sándor) október 15-ig, Kertész József karcagi nyomdavállalatnak (vállalati vezető: Kocsis Pál) október 15-ig, Molnár és Fia budapesti nyomdavállalatnak (vállalati vezető: Sugár László) szeptember 15-ig, König és Bayer kémigráfiai vállalatnak (vállalati vezető: Jambor József) augusztus 31-ig, Bartha és Guth nyomdavállalatnak (vállalati vezető: Urbányi István) augusztus 31-ig, Liebermann Testvérek debreceni nyomdavállalatnak (vállalati vezető: dr. Nagy Imre) augusztus 31-ig, Polacsek Jenő budapesti nyomdavállalatnak (vállalati vezető: Demeter Tivadar) szeptember 15-ig, Unio nyomdavállalatnak (vállalati vezető: ifj. Kertész Árpád) augusztus 31-ig, Mercur Nyomdavállalatnak (vállalati vezető: Bagits Nándor) augusztus 20-ig, Radó Jenő és Gyula nyomdavállalatnak (vállalati vezető: vitéz Litvay Frigyes) augusztus 31-ig.

A m. kir. minisztérium az 1800/1944. M. E. sz. rendelet 1. §-ának (1) bekezdése alapján a Hungária Hírlapnyomda és a Világosság könyvnyomda rt. budapesti bej. cégekhez dr. Görgey Zoltánt vállalati vezetőül kirendelte.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
dr. Váradi Oláh László.

Kiadja a Budapesti Sokszorosítók Ipartestülete. Budapest
Telefon: 114-907, 115-957.

Tipográfiai Müintézet (F.: Maretich J.) Báthory-u. 18.

KRAUSE Maschinenfabrik, Leipzig

PLANETA Druckmaschinenwerk AG, Radebeul

VOMAG Maschinenfabrik AG, Plauen

PRAKMA Maschinenfabrik G.m.b.H., Berlin

Magyarországi képviselő:
Első Magyar Betűöntőde Rt.
Budapest VI. kerület, Deassewffy utca 32. szám, Telefonszámok: 122-370 és 120-322

HOSTMANN-STEINBERG, CELLE
NYOMDAFESTÉK GYÁRAK

MAGYARORSZÁGI LERAKAT:
TECHNOCOLOR
GRAFIKAI SZAKÜZLET
REIMANN F. GY. WALTER
BUDAPEST, V., THURZÓ-KÖZ 6/a.
TELEFON: 291-526.

A L A P Í T V A 1 8 1 7.

MAGYAR NYOMDÁSZ TÁRSASÁG

Hungarian Society of Printers

A kiadvány a Magyar Nyomdász Társaság által létrehozott

KÖNYVDIGITALIZÁLÁS

programja keretei között készült el.

Támogassa Ön is szakmai törekvéseinket,
tudjon meg többet Társaságunkról.

www.magarynyomdasz.hu/mnyt

Köszönjük támogatóinknak, tagjainknak,
akik hozzájárulásukkal, támogatásukkal
lehetővé tették a kiadvány
digitális formátumban
való megjelenését.

Őrizzük meg szakmai örökségünket!!